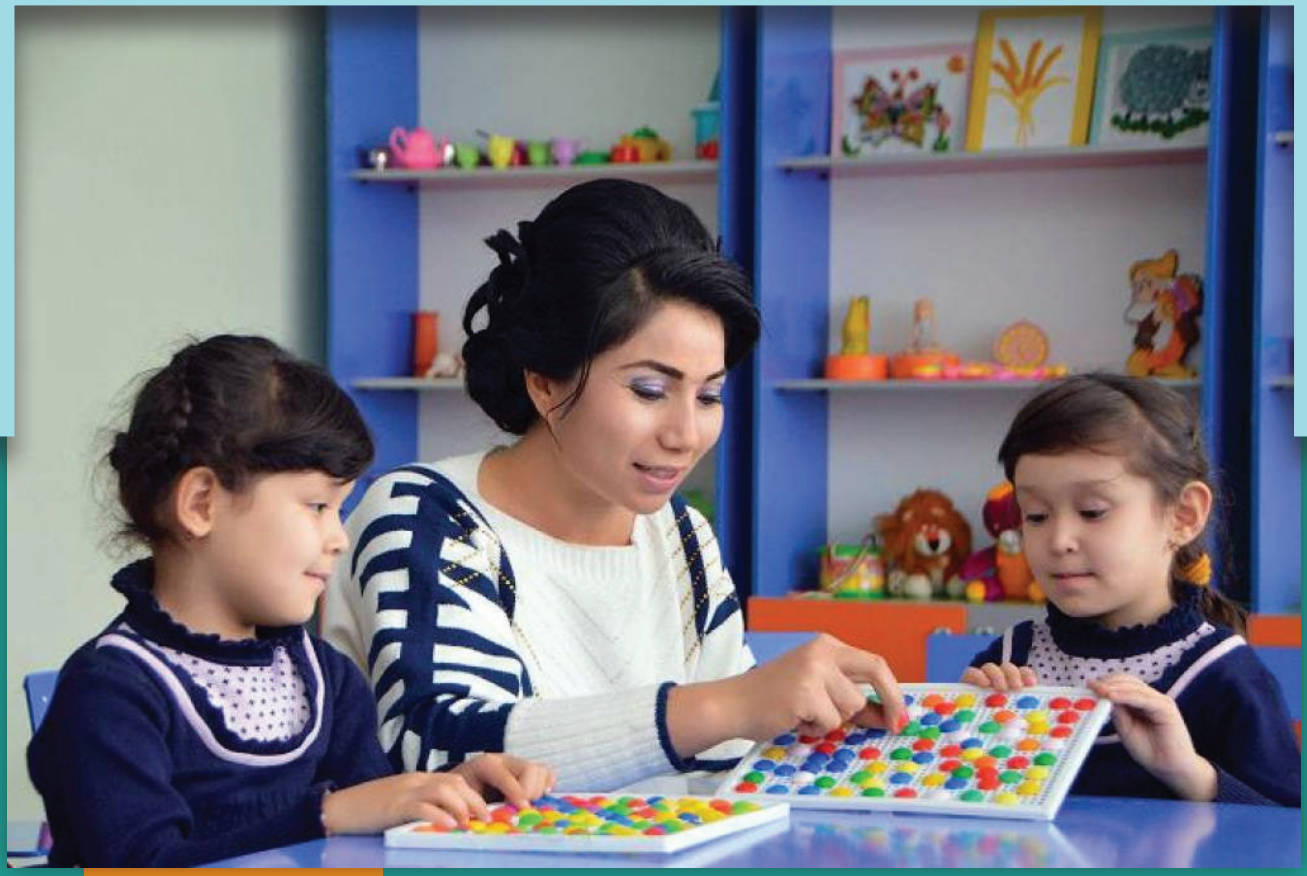
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 110 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi, Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Ta'lim jarayonida deontologik tamoyillar asosida nizolarni boşqariş 10
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Sun'iy intellekt asosida maktab öquvçilarining matematik xatolarini diagnostika qiliş va individual tavsiyalar şakllantirişning gibrid adaptiv modeli 15
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Abdurazzoqova Zebuniso Tolmas qizi

Harbiy xizmatçilarning pedagogik mahoratini oşirişning ilmiy-metodik asoslari 21
Yadgarov Ravşan Ergaşeviç

Inklyuziv ta'limda logopedik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 27
Ikramova Dilafruz Furqat qizi, Ilhomova Malikaxon Dilşod qizi

Faoliyat markazlari vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning raqamli savodxonligini şakllantiriş metodikasi 30
Jo'rayeva Gulira'no Nazirjon qizi

Bölajak tasviriy san'at öqituvçilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirişda an'anaviy naqqoşlik san'atining pedagogik imkoniyatlari 36
Rözmetov Quvondiq Şanazarovich

Pedagogik hamkorlik asosida ösmir yoşdagi öquvçilarda ijtimoiy voqelikka sezgirlikni tarbiyalaş mexanizmlari 42
Bazarova Gulnoza Ziyodulla qizi

Talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini jismoniy madaniyat vositasida rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 47
Imomov Asliddin Abdurazoqoviç

Harakatli öyinlar yordamida boşlanğiç sinf öquvçilarining harakat faolligini oşiriş usullari 51
Ernazarova Ziyoda Erkin qizi

Sun'iy intellektning inson fikrlaş qobiliyatiga ta'siri: intellektual rivojlaniş uçun imkoniyatlar va tafakkur zaiflaşuvi xavfi 55
Tölaganov Abdumalik Abdiraximoviç

Jadidçilik harakatining vujudga kelişining ijtimoiy-tarixiy şart-şaroitlari 60
Nişonov Muhammad Bahodir öğli, Pulatov Şerdor Nematjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktorlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirişning nazariy-metodologik asoslari 66
A'zamova Malohat Nadjimovna

Söz yasalişi, morfologiya va sintaksisning özига xos xususiyatlari 70
Bobojanov Şaripboy Xudoşukiroviç

Inklyuziv ta'limda diskriminatsiyani oldini oliş va ularni psixologik qöllab quvvatlaş tamoyillari 74
Bozorova Muxlisa

Neyro logopediya va biometriya 78
Foiqova Diyora Anvar qizi

Bölajak öqituvçilarning metakognitiv faoliyatini rivojlantirişda refleksiv topşiriqlardan foydalaniş 83
Ibrohimova Şahlo Umarali qizi

3–4-sinf öquvçilarining badiiy asarlar öqişga qiziqişini oşirişning metod, şakl va vositalari 88
Rasulova Zohida Sindorovna

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş 92
Talabova Dilrabo Tolibova

Informatika va uni öqitiş metodikasi fanini öqitişda adaptiv öquv dasturlari va virtual laboratoriyalardan foydalanişning metodik tizimi 98
Xomidov Zohidjon Adhamjon öğli

Развитие профессиональной компетентности будущих педагогов в условиях цифровизации образования 104
Шаланков Константин Константинович

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA KASBIY-REFLEKSIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRIŞNING METODIK TIZIMINI INTEGRATSIYALAŞ

Talabova Dilrabo Tolibova
Farğona pedagogik mahorat markazi,
boşlanğiç ta'lim uslubiyoti kafedrasi dotsenti,
pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
E-mail: talabovadilrabo9@gmail.com

ORCID: 0009-0004-7041-3633

Annotatsiya: Maqolada raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişga qaratilgan metodik tizimni integratsiyalaşning nazariy-metodik asoslari yoritilgan. Tadqiqotda nazariy sintez metodidan foydalanilib, refleksiv faoliyat, texnologik-pedagogik integratsiya, şakllantiruvçi baholaş hamda pedagoglarning raqamli kompetensiyalariga oid ilmiy yondaşuvlar umumlaştirilgan. Natijada metodik tizimning maqsadli, mazmuniy, faoliyatga oid, baholaşga oid va takomillaştiruvçi tarkibiy qismlari örtasidagi özaro boğliqliklar asoslangan. Elektron portfolio, refleksiv kundalik, videoyozuvlar va onlayn muhokamalarning kasbiy qarorlarni tahlil qilişdagi metodik vazifalari aniqlaştirilgan. Kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni baholaş uçun muammoni anglaş, qarorni asoslaş, özini özi baholaşning mavjud dalillarga muvofiqligi, muqobil yeçimlarni tahlil qiliş va keyingi faoliyatni rejalaştiriş mezonlari taklif etilgan. Tadqiqot natijalari nazariy xususiyatga ega bölib, taklif etilgan tizimning samaradorligini empirik jihatdan tekşiriş talab etiladi.

Kalit sözlar: raqamli ta'lim muhiti, kasbiy-refleksiv kompetensiyalar, metodik tizim, integratsiya, refleksiv faoliyat, elektron portfolio, qayta aloqa, özini özi baholaş, şakllantiruvçi baholaş.

Abstract: This article examines the theoretical and methodological foundations for integrating a methodological system designed to develop professional reflective competencies into a digital learning environment. The study uses theoretical synthesis to consolidate scholarly approaches to reflective practice, technological and pedagogical integration, formative assessment, and educators' digital competencies. The findings establish the interrelationships among the goal-oriented, content-related, activity-based, assessment-related, and improvement components of the methodological system. The study clarifies the methodological functions of electronic portfolios, reflective journals, video recordings, and online discussions in analyzing professional decisions. The proposed assessment criteria for professional reflective competencies include problem awareness, justification of decisions, alignment of self-assessment with available evidence, analysis of alternative solutions, and planning of subsequent activities. The findings are theoretical in nature, and the effectiveness of the proposed system requires empirical verification.

Key words: digital learning environment, professional reflective competencies, methodological system, integration, reflective practice, electronic portfolio, feedback, self-assessment, formative assessment.

Аннотация: В статье раскрываются теоретико-методические основы интеграции методической системы, направленной на развитие профессионально-рефлексивных компетенций, в цифровую образовательную среду. В исследовании использован метод теоретического синтеза, посредством которого обобщены научные подходы к рефлексивной деятельности, технологико-педагогической интеграции, формирующему оцениванию и цифровым компетенциям педагогов. В результате обоснованы взаимосвязи между целевым, содержательным, деятельностным, оценочным и совершенствующим компонентами методической системы. Уточнены методические функции электронного портфолио, рефлексивного дневника, видеозаписей и онлайн-обсуждений в процессе анализа профессиональных решений. Предложены критерии оценивания профессионально-рефлексивных компетенций: осознание проблемы, обоснованность принимаемого решения, соответствие самооценки имеющимся доказательствам, анализ альтернативных решений и планирование последующей деятельности. Результаты исследования имеют теоретический характер, а эффективность предложенной системы требует эмпирической проверки.

Ключевые слова: цифровая образовательная среда, профессионально-рефлексивные компетенции, методическая система, интеграция, рефлексивная деятельность, электронное портфолио, обратная связь, самооценка, формирующее оценивание.

KIRIŞ

Ta'lim jarayonining raqamli muhitga köçişi mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlaş mazmuni, öqitiş metodlari va ta'lim natijalarini baholaş mezonlarini özaro uyğunlaştiriş zaruratini yuzaga keltirmoqda. Bunday şaroitda ta'lim oluvçining raqamli vositalardan foydalaniş könikmalari bilan bir qatorda, öz faoliyatini tahlil qilişi, qabul qilgan qarorlarini asoslay olişi, yöl qöyilgan xatolarning sabablarini aniqlaşi hamda kasbiy rivojlaniş yönalişlarini mustaqil belgilaşi alohida ahamiyat kasb etadi. Şu jihatdan, kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantiriş raqamli ta'limning mazmuniy va metodik imkoniyatlarini şaxsning ongli kasbiy kamoloti bilan boğlovçi muhim pedagogik vazifa sifatida namoyon böladi.

Kasbiy-refleksiv kompetensiya şaxsning kasbiy faoliyat maqsadi, mazmuni, uni amalga oşiriş usullari va natijalarini anglaş, ularni belgilangan mezonlar asosida baholaş hamda olingan xulosalarga muvofiq öz faoliyatini takomillaştiriş qobiliyatini ifodalaydi. Mazkur kompetensiya özini özi baholaş bilan çeklanmay, kasbiy vaziyatni turli nuqtayi nazarlardan tahlil qiliş, nazariy bilimlarning amaliy qarorlarga muvofiqligini tekşiriş, muqobil yeçimlarni taqqoslaş va keyingi faoliyatga asoslangan tuzatişlar kiritişni ham qamrab oladi. Uning rivojlanişi ta'lim oluvçining tayyor bilimlarni özlaştiruvçi iştirokçidan öz kasbiy tajribasini tahlil qiluvçi va qayta taşkil etuvçi faol subyektga aylanişiga xizmat qiladi. Raqamli ta'lim muhiti uşbu jarayonni taşkil etiş uçun muayyan didaktik imkoniyatlarni taqdim etadi. Elektron portfolio, refleksiv kundalik, onlayn muhokamalar, videoyozuvlar asosida özini özi tahlil qiliş, özaro baholaş va raqamli qayta aloqa vositalari ta'lim oluvçining faoliyatini qayd etiş hamda uning rivojlaniş dinamikasini kuzatişga yordam beradi. Jumladan, bajarilgan topşiriqning dastlabki va takomillaştirilgan variantlarini taqqoslaş orqali ta'lim oluvçi öz qarorlaridagi özgarişlarni anglaydi, qayta aloqa asosida kiritilgan tuzatişlarning mohiyatini tuşuntiradi va qöllangan usulning natijaga ta'sirini baholaydi. Biroq raqamli vositalarning mavjudligi refleksiv faoliyatning izçil şakllanişini öz-özidan ta'minlamaydi. Buning uçun har bir vosita aniq pedagogik maqsad, mazmunli topşiriq, tahlil mezonlari va keyingi faoliyatni takomillaştiriş vazifalari bilan uzviy boğlanişi lozim.

Mazkur masaladagi asosiy metodik muammo raqamli ta'lim imkoniyatlari bilan kasbiy refleksiyani rivojlantiriş vazifalari örtasidagi uzviylikni ta'minlaşdan iborat. Topşiriqni elektron şaklda taqdim etiş, natijalarni avtomatik baholaş yoki öquv faolligini qayd etiş kasbiy qarorlarning mazmunini töliq oçib bermaydi. Masalan, platformadagi faollik körsatkiçi ta'lim oluvçining topşiriqni bajarişda qanday mulohaza yuritganini, qaysi qiyinçiliklarga duç kelganini va tanlangan yeçimni nima sababdan maqbul deb hisoblaganini bevosita ifodalamaydi. Şuning uçun raqamli ma'lumotlarni ta'lim oluvçining izohlari, özini özi baholaş natijalari, faoliyat mahsullari va pedagogik kuzatuv natijalari bilan birgalikda talqin qiliş zarur. Bu esa refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişga xizmat qiluvçi yaxlit metodik tizimni işlab çiqiş va uni raqamli ta'lim muhitiga integratsiyalaş masalasining dolzarbligini oşiradi. Metodik tizimni integratsiyalaş ta'lim maqsadlari, öquv mazmuni, faoliyat şakllari, öqitiş metodlari, raqamli vositalar va baholaş mezonlarini yagona pedagogik mantiq asosida birlaştirişni nazarda tutadi. Bunda refleksiya maşğulot yakunida bajariladigan alohida topşiriq sifatida emas, balki maqsadni belgilaş, kasbiy vaziyatni tahlil qiliş, yeçimni tanlaş, natijani baholaş va faoliyatni qayta rejalaştiriş bosqiçlariga singdirilgan uzluksiz jarayon sifatida taşkil etiladi. Mazkur integratsiyaning metodik ahamiyati har bir refleksiv xulosaning keyingi amaliy harakat bilan boğlanişida namoyon böladi. Ta'lim oluvçi aniqlangan kamçiliklarni qayd etiş bilan çeklanmasdan, ularni bartaraf etiş usullarini belgilaşi va tanlangan usullarning samaradorligini navbatdagi topşiriqni bajariş jarayonida tekşirişi kerak.

Şu nuqtayi nazardan, kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimi diagnostika, kasbiy yönaltirilgan faoliyat, mezonlarga asoslangan qayta aloqa va refleksiv tuzatişlarning özaro aloqadorligiga tayanişi lozim. Tizimning mazmuniy jihati kasbiy muammolarni anglaş va hal etişga yönaltirilgan topşiriqlar orqali, jarayonli jihati individual hamda hamkorlikdagi tahlil faoliyati orqali, baholaş jihati esa qarorlarning asoslanganligi, özini özi baholaşning dalillarga muvofiqligi va takomillaştiriş rejasining aniqligi orqali ifodalanadi. Bunday yondaşuv raqamli muhitdagi öquv faoliyatini kasbiy ösişni anglaş va boşqariş jarayoni bilan mazmunan boğlaş imkonini beradi. Maqolaning maqsadi raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişga qaratilgan metodik tizimni integratsiyalaşning nazariy-metodik asoslarini yoritiş, uning tarkibiy qismlari örtasidagi özaro aloqalarni oçib beriş hamda uşbu jarayonni taşkil etişga doir metodik yönalişlarni asoslaşdan iborat. Mazkur maqsad doirasida kasbiy-refleksiv kompetensiyaning mazmuni aniqlaştiriladi, raqamli vositalarning refleksiv faoliyatni qöllab-quvvatlaş imkoniyatlari tahlil qilinadi va maqsad, mazmun, faoliyat hamda baholaşning uzviyligini ta'minlovçi integratsiya tamoyillari körib çiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş masalasi refleksiv faoliyat, texnologiyalarni pedagogik jarayonga uyğunlaştiriş va özini özi boşqarib örganiş bilan boğliq ilmiy tadqiqotlar bilan uzviy aloqador. Uşbu yönalişdagi ilmiy adabiyotlarni tahlil qilişda refleksiya-

ning mazmunini aniqlaş, uni rivojlantiriş vositalarini tanlaş hamda erişilgan natijalarni baholaş mexanizmlarini özaro boğliqlikda körib çiqiş muhim ahamiyat kasb etadi.

N. Hatton va D. Smithning "Reflection in teaçer education: Towards definition and implementation" nomli tadqiqotida pedagoglarni tayyorlaş jarayonida refleksiya tuşunçasi, uni taşkil etiş va aniqlaş masalalari tahlil qilingan [1]. Mualliflar voqeani şunçaki tasvirlaş, uning sabablarini izohlaş, muqobil qaraşlarni körib çiqiş hamda kengroq ijtimoiy şaroitlarni hisobga olgan holda fikrlaş örtasidagi farqlarni oçib berganlar. Mazkur yondaşuv kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni baholaşda yozma matn hajmi yoki faoliyat töğrisidagi hisobotning mavjudligi öz-özidan yetarli mezon böla olmasligini körsatadi.

Uşbu maqola doirasida mualliflar qaraşlaridan kelib çiqadigan metodik xulosa şundan iboratki, elektron kundalik va portfoliodagi yozuvlar kasbiy qarorlarning sabablarini, tanlangan usullarning asoslanganligini hamda muqobil yeçimlar tahlilini aks ettirişi kerak. Demak, refleksiv topşiriqlarni raqamlaştiriş bilan bir qatorda, ularning mazmuniy çuqurligini belgilovçi mezonlarni ham işlab çiqiş zarur.

P. Mişra va M. J. Koehler "Teçnological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teaçer Knowledge" nomli maqolasida texnologik, pedagogik va predmetga oid bilimlarning özaro aloqadorligiga asoslangan TPCK konsepsiyasini ilgari surganlar [2]. Keyinçalik TPACK nomi bilan keng qöllanilgan uşbu konsepsiya texnologiyadan samarali foydalanişni alohida texnik könikmalar yiğindisi bilan izohlaşning çeklanganligini körsatadi. Uning asosiy ahamiyati texnologiyalarni öquv mazmuni va pedagogik metodlar bilan uyğunlikda tanlaş zaruratini asoslaşidadir. Mazkur maqola mavzusiga tatbiqan, uşbu yondaşuv refleksiv kompetensiyalarni rivojlantiriş vositalarini faqat ularning texnik imkoniyatlariga qarab tanlaş yetarli emasligini anglatadi. Masalan, elektron portfolio kasbiy faoliyat mahsullarini tahlil qilişga, videoyozuv esa muayyan harakatlar va qabul qilingan qarorlarni qayta körib çiqişga xizmat qiladigan tarzda loyihalanişi lozim. Şu bilan birga, TPACK kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni baholaş uçun maxsus işlab çiqilgan model emas. Şu sababli undan metodik tizim tarkibiy qismlarini özaro uyğunlaştirişning konseptual asosi sifatida foydalaniş maqsadga muvofiq.

K. Kori, M. Pedaste, Ä. Leijen va M. Mäeotsning "Supporting reflection in teçnology-enhanced learning" nomli şarh tadqiqoti texnologiyalar bilan boyitilgan ta'lim muhitida refleksiyani qöllab-quvvatlaş masalasiga bevosita bağişlangan [3]. Mualliflar raqamli muhitda refleksiv faoliyatni taşkil etişga doir ilmiy tadqiqotlarni umumlaştirganlar. Uşbu tadqiqotning mazkur mavzu uçun ahamiyati refleksiyani texnologiyadan foydalanişning avtomatik natijasi sifatida emas, balki maxsus pedagogik qöllab-quvvatlaşni talab qiladigan jarayon sifatida talqin qilişidadir. Bundan kelib çiqib, metodik tizimda raqamli vositalar bilan bir qatorda, tahlilga yönaltiruvçi savollar, faoliyatni qayta körib çiqiş uçun ajratiladigan vaqt hamda olingan xulosalarni keyingi topşiriqlarga tatbiq etiş mexanizmlari ham belgilanişi kerak. Bunday yondaşuv raqamli muhitni şunçaki öquv materiallarini joylaştiriş maydonidan kasbiy tajribani anglaş, tahlil qiliş va qayta işlaş vositasiga aylantirişga xizmat qiladi.

D. J. Nicol va D. Macfarlane-Dickning "Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice" nomli tadqiqotida şakllantiruvçi baholaş va qayta aloqa ta'lim oluvçining öz öquv faoliyatini boşqarişi bilan boğliq holda örganilgan [4]. Mualliflar ta'lim oluvçini taşqi bahoni şunçaki qabul qiluvçi iştirokçi sifatida emas, balki öz işini baholaydigan va qayta aloqadan faol foydalanadigan subyekt sifatida talqin qiladilar. Mazkur yondaşuv kasbiy refleksiyaning baholaş jarayoni bilan uzviy aloqasini tuşuntiradi: ta'lim oluvçi erişilgan natijani anglab, uni kutilayotgan natija bilan taqqoslaşi va keyingi harakatlarini belgilaşi zarur. Raqamli ta'lim şaroitida uşbu qaraşdan kelib çiqadigan metodik talab öqituvçi izohi yoki elektron baholaşdan söng bajarilgan işni qayta körib çiqiş va takomillaştiriş imkoniyatini yaratişdan iborat. Şunday qilib, qayta aloqa metodik tizimda yakuniy xabar vazifasini bajariş bilan çeklanmasdan, kasbiy faoliyatni takomillaştirişga xizmat qiluvçi boğlovçi mexanizm sifatida taşkil etilişi lozim.

C. Redecker tomonidan işlab çiqilgan "European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu" doirasida refleksiv amaliyot pedagogning raqamli kompetensiyasining alohida tarkibiy qismi sifatida belgilangan [5]. Mazkur doirada pedagogning öz raqamli pedagogik amaliyotini individual va hamkorlikda tahlil qilişi, tanqidiy baholaşi hamda takomillaştirişi nazarda tutiladi. Şuningdek, uşbu doirada ta'lim oluvçilarning özini özi boşqarib örganişi, raqamli dalillarni tahlil qilişi, qayta aloqadan foydalanişi va öz faoliyatini rejalaştirişi bilan boğliq kompetensiyalar ham ajratib körsatilgan. Bu yondaşuv refleksiyani raqamli faoliyatga taşqaridan qöşiladigan unsur sifatida emas, balki uning kasbiy sifatini ta'minlovçi tarkibiy qism sifatida körib çiqişga asos beradi. Biroq DigCompEdu umumiy kompetensiyalar doirasi bölib, muayyan ta'lim yönalişiga mos topşiriqlar ketma-ketligi yoki eksperimental metodikani tayyor şaklda taqdim etmaydi. Şu sababli uni kasbiy tayyorgarlik mazmuniga moslaştiriş va aniq baholaş körsatkiçlari bilan töldiriş talab etiladi.

Tahlil qilingan ilmiy adabiyotlar bir-birini töldiruvçi nazariy-metodik asoslarni şakllantiradi. Hatton va Smith refleksiyaning mazmuniy sifatini farqlaşga, Mişra va Koehler texnologiya, pedagogika hamda öquv mazmunini uyğunlaştirişga, Kori va hammualliflar raqamli muhitda refleksiyani qöllab-quvvatlaşga, Nicol va Macfarlane-Dick esa qayta aloqa orqali öz faoliyatini boşqarişga e'tibor qaratadilar. DigCompEdu uşbu masalalarni pedagogning kasbiy raqamli kompetensiyalari doirasida özaro boğlaş imkonini beradi.

Mazkur manbalar sinteziga asoslangan mualliflik pozitsiyasi şundan iboratki, kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimi kasbiy topşiriq, raqamli faoliyat dalillari, mezonlarga asoslangan tahlil, qayta aloqa va takomillaştirilgan amaliy harakatlarning izçil boğliqligini ta'minlaşi kerak. Bunday integratsiyaning samaradorligi esa alohida empirik tadqiqot orqali tekşirilişi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda nazariy sintez metodidan foydalanildi. Uşbu metod raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişga oid ilmiy qaraşlarni umumlaştiriş hamda ularni yaxlit metodik tizim doirasida özaro uyğunlaştirişga yönaltirildi.

Tadqiqotning manbaviy asosini N. Hatton va D. Smithning refleksiya şakllariga oid qaraşlari, P. Mişra va M. J. Koehlerning texnologik, pedagogik va predmetga oid bilimlarni uyğunlaştiriş konsepsiyasi, K. Kori va hammualliflarning texnologiyalar bilan boyitilgan ta'lim muhitida refleksiyani qöllab-quvvatlaşga doir tadqiqoti, D. J. Nicol va D. Macfarlane-Dickning şakllantiruvçi baholaş hamda qayta aloqa modeli, şuningdek, C. Redecker tomonidan işlab çiqilgan DigCompEdu kompetensiyalar doirasi taşkil etdi [1–5].

Nazariy sintez jarayonida mazkur manbalarda ilgari surilgan ğoyalar uçta mazmuniy yönaliş böyiça umumlaştirildi:

- kasbiy faoliyatni anglaş va asoslangan baholaş;
- raqamli vositalarni ta'lim maqsadi hamda mazmuniga muvofiq qöllaş;
- refleksiv xulosalarni keyingi faoliyatni takomillaştirişga yönaltiriş.

Uşbu yönalişlarning özaro aloqadorligi asosida metodik tizimning maqsadi, kasbiy topşiriqlar mazmuni, raqamli vositalar va baholaş mezonlari örtasidagi uzviylik oçib berildi.

Integratsiyaning asosiy mezoni sifatida har bir raqamli faoliyatning kasbiy qarorlarni izohlaş, natijalarni dalillar asosida baholaş va faoliyatni takomillaştiriş çoralarini belgilaşga xizmat qilişi qabul qilindi.

Tadqiqot metodologiyasi doirasida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarning namoyon bölişini tavsiflovçi quyidagi körsatkiçlar belgilandi: muammoni anglaş, tanlangan yeçimni asoslaş, öz faoliyatini dalillar asosida baholaş, muqobil yeçimlarni körib çiqiş va keyingi harakatlarni rejalaştiriş. Uşbu körsatkiçlardan elektron portfolio, refleksiv kundalik va raqamli qayta aloqa vositalarining metodik vazifalarini aniqlaştirişda foydalanildi.

Tadqiqot nazariy xususiyatga ega bölib, işlab çiqilgan metodik boğlanişlarning samaradorligi yuzasidan empirik yoki statistik xulosalar çiqarilmadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Nazariy sintez natijasida raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaşga doir tarkibiy boğlanişlar asoslandi. Olingan natijalar empirik ölçovlarni emas, balki tahlil qilingan manbalar asosida işlab çiqilgan metodik yeçimlarni ifodalaydi. Tahlilda asosiy e'tibor kasbiy topşiriq, raqamli faoliyat dalillari, refleksiv baholaş va keyingi harakatlarni takomillaştiriş örtasidagi uzviylikka qaratildi.

Birinçi nazariy natija kasbiy refleksiyani faoliyat haqida axborot berişdan farqlaş bilan boğliq. Hatton va Smithning yondaşuviga köra, voqealar ketma-ketligini bayon qilişning özi refleksiyaning mavjudligini anglatmaydi [1]. Şu asosda kasbiy-refleksiv kompetensiyaning mazmuni faoliyatni tasvirlaş, qaror sabablarini tuşuntiriş, muqobil yeçimlarni körib çiqiş va takomillaştiriş çoralarini asoslaşning özaro boğliqligi orqali aniqlaştirildi. Masalan, ta'lim oluvçining elektron kundalikda "topşiriqni bajardim, ayrim qiyinçiliklar böldi" deb yozişi uning faoliyati haqida umumiy ma'lumot beradi. "Tanlangan usul vaziyatning uşbu şartiga mos kelmadi; keyingi topşiriqda boşqa usulni qöllab, natijalarni belgilangan mezonlar asosida taqqoslayman" mazmunidagi izoh esa sababni anglaş va keyingi harakatni rejalaştirişni ifodalaydi. Mazkur misol metodik izoh bölib, tadqiqot iştirokçisidan olingan ma'lumot hisoblanmaydi.

Ikkinçi natija raqamli vositalarni tanlaşning metodik asosini belgilaşdan iborat böldi. Mişra va Koehlerning konsepsiyasiga tayangan holda, raqamli vositaning vazifasi kasbiy topşiriq mazmuni va pedagogik maqsad bilan birgalikda aniqlanişi lozimligi asoslandi [2]. Jumladan, elektron portfolio bajarilgan işlarni saqlaş bilan birga, ularning dastlabki va qayta işlangan variantlarini taqqoslaşga xizmat qilişi kerak. Refleksiv kundalik qaror qabul qiliş jarayonidagi mulohazalarni qayd etiş, videoyozuv amaliy harakatlarni qayta körib çiqiş, onlayn muhokama esa bir vaziyatga doir turli talqinlarni soliştiriş imkonini berişi mumkin. Demak, vositalar metodik tizimga ularning nomi yoki ommabopligi asosida emas, balki bajaradigan refleksiv vazifasiga muvofiq kiritiladi.

MAKTABGAÇA PRE-SCHOOL ДОШКОЛЬНОЕ

Uçinçi natija sifatida metodik tizimni integratsiyalaşning quyidagi tuzilmasi işlab çiqildi.

1-jadval: **Kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantiriş metodik tizimining integratsiyalaşgan tarkibi**

Tarkibiy qism	Metodik mazmuni	Raqamli muhitdagi ifodasi	Refleksiv faoliyat mahsuli
Maqsadli	Kasbiy muammoni va kutilayotgan natijani aniqlaş	Elektron topşiriq, oldindan taqdim etilgan baholaş mezonlari	Şaxsiy maqsad va uning asoslanişi
Mazmuniy	Qaror qabul qilişni talab qiluvçi kasbiy vaziyatni örganiş	Raqamli keys, amaliy vazifa, vaziyatga oid materiallar	Muammo talqini va yeçim variantlari
Faoliyatga oid	Yeçimni tanlaş va amalga oşiriş	Elektron iş muhiti, videoyozuv, portfolio	Bajarilgan iş va qarorlarning izohi
Baholaşga oid	Natijani mezonlar va faoliyat dalillari bilan taqqoslaş	Özini özi baholaş şakli, özaro baholaş, öqituvçi izohi	Asoslangan refleksiv xulosa
Takomillaştiruvçi	Aniqlangan muammoga muvofiq faoliyatni özgartiriş	Işni qayta topşiriş, variantlarni taqqoslaş	Tuzatilgan iş va keyingi harakat rejasi

Jadvaldagi qismlarning integratsiyasi bitta kasbiy topşiriq doirasida umumiy maqsad va mezonlarning saqlanişi orqali ta'minlanadi. Dastlab belgilangan maqsad bajarilgan işni baholaşda, baholaş xulosasi esa uni qayta işlaşda qöllanadi. Şunday qilib, maqsad, faoliyat va baholaş alohida jarayonlar sifatida qolib ketmaydi. Ularni boğlovçi asosiy unsur ta'lim oluvçining öz qarorlari va kiritilgan özgarişlarni tuşuntirişidir. Uşbu tuzilma Kori va hammualliflar tomonidan texnologik muhitda refleksiyani pedagogik qöllab-quvvatlaş masalasiga bağişlangan tadqiqotga muvofiq işlab çiqildi [3].

Törtinçi natija qayta aloqaning metodik tizimdagi vazifasini aniqlaştiriş bilan boğliq. Nicol va Macfarlane-Dickning qaraşlari asosida qayta aloqa ta'lim oluvçining öz işini qayta baholaşi va özgartirişi uçun foydalaniladigan axborot sifatida talqin qilindi [4]. Şu nuqtayi nazardan, "javob yetarli emas" kabi umumiy izoh örniga qaysi mezon bajarilmagani, bunga qanday dalil mavjudligi va işning qaysi jihatini qayta körib çiqiş zarurligini körsatadigan izoh metodik jihatdan aniqroq hisoblanadi. Bunda ta'lim oluvçi berilgan tavsiyani mexanik ravişda bajariş bilan çeklanmasdan, uni nima sababdan qabul qilganini yoki boşqa yeçimni tanlaganini asoslaydi. Takomillaştirilgan iş bilan birga özgarişlar izohining taqdim etilişi refleksiv faoliyatni kuzatiş imkonini beradi.

Beşinçi natija kasbiy-refleksiv kompetensiyani baholaş mezonlarini aniqlaştirişdan iborat böldi. Nazariy sintez asosida quyidagi mezonlar ajratildi: kasbiy muammoni anglaşning aniqligi, qarorning asoslanganligi, özini özi baholaşning dalillarga muvofiqligi, muqobil yeçimlarni körib çiqiş va takomillaştiriş rejasining amalga oşiriş mumkinligi. Uşbu mezonlar raqamli platformadagi faollik körsatkiçlarini mazmuniy tahlil bilan töldirişga yönaltirilgan. Tizimga kirişlar soni yoki yuklangan fayllar miqdori faoliyatning taşkiliy tomonini körsatişi mumkin, biroq kasbiy mulohazaning sifatini aniqlaş uçun qaror izohlari va faoliyat mahsullarini ham örganiş kerak. Bu yondaşuv DigCompEdu doirasidagi raqamli dalillarni tanqidiy tahlil qiliş, refleksiv amaliyot va qayta aloqa kompetensiyalariga tayanadi [5]. Mazkur mezonlarni amaliy vazifaga tatbiq etiş uçun bölajak pedagogning raqamli dars işlanmasini tayyorlaş holatini körib çiqiş mumkin. Dastlab u öquv maqsadini belgilaydi va şu maqsadga mos raqamli vositani tanlaydi. Iş bajarilgaç, vositaning öquv mazmuniga muvofiqligi, topşiriqlarning tuşunarliligi hamda baholaş usulining maqsad bilan boğliqligini izohlaydi. Qayta aloqa olinganidan keyin dars işlanmasini tahrir qilib, qaysi özgariş qanday muammoni bartaraf etişga qaratilganini körsatadi. Uşbu metodik misolda refleksiya iş yakunidagi umumiy taassurot bilan çegaralanmay, loyihalaş, baholaş va qayta işlaş jarayonlariga singdiriladi.

Tahlil asosida integratsiyaning muhim şarti sifatida raqamli faoliyat dalillarining izçilligi belgilandi. Bajarilgan iş, unga berilgan izoh, qayta aloqa va qayta işlangan variant özaro boğlangan holda saqlansa, kasbiy qarorning qanday özgarganini kuzatiş mumkin böladi. Biroq bu materiallarning mavjudligi kompetensiya rivojlanganini avtomatik ravişda tasdiqlamaydi: ularning mazmuni oldindan belgilangan mezonlar asosida baholanişi lozim.

Şuningdek, taklif etilgan mezonlarning işonçliligi va metodik tizimning samaradorligini aniqlaş keyingi empirik tadqiqotning vazifasi bölib qoladi. Şunday qilib, nazariy sintezning asosiy natijasi raqamli vositalar, kasbiy topşiriqlar va refleksiv baholaşni yagona metodik jarayonda boğlaş mexanizmining işlab çiqilganidir. Uşbu mexanizmda kasbiy faoliyat dalillari asoslangan xulosaga, xulosa esa tekşiriş mumkin bölgan keyingi harakatga aylantiriladi. Taklif etilgan tuzilma raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişga yönaltirilgan topşiriqlar va baholaş vositalarini loyihalaş uçun nazariy-metodik asos bölib xizmat qiladi.

XULOSA

Tadqiqot doirasida amalga oşirilgan nazariy sintez raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini ta'lim maqsadi, kasbiy topşiriqlar, raqamli vositalar, baholaş mezonlari va takomillaştiruvçi faoliyatning özaro uyğunligi asosida taşkil etiş zarurligini asoslaşga imkon berdi. Kasbiy refleksiyaning mazmuni bajarilgan faoliyatni tavsiflaş bilan çeklanmay, balki qarorlarning sabablarini tuşuntiriş, natijalarni dalillar asosida baholaş, muqobil yeçimlarni körib çiqiş va keyingi harakatlarni rejalaştiriş orqali oçib berildi.

Metodik tizim integratsiyasining asosiy mexanizmi kasbiy topşiriqni bajariş, faoliyat dalillarini qayd etiş, mezonlar asosida tahlil qiliş, qayta aloqadan foydalaniş va işni takomillaştiriş jarayonlarining izçil boğlanişida ifodalandi. Elektron portfolio, refleksiv kundalik, videoyozuv va onlayn muhokamalarning metodik vazifalari uşbu boğlanişga muvofiq aniqlaştirildi. Bunda raqamli vositalarni tanlaşning asosiy şarti ularning kasbiy qarorlarni anglaş va qayta körib çiqişga xizmat qilişidan iborat.

Kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni baholaş uçun muammoni anglaşning aniqligi, qarorning asoslanganligi, özini özi baholaşning dalillarga muvofiqligi, muqobil yeçimlarni tahlil qiliş va takomillaştiriş rejasining amalga oşiriş mumkinligi mezonlari taklif etildi. Mazkur mezonlar ta'lim oluvçining raqamli muhitdagi faolligini uning faoliyat mahsullari va refleksiv izohlari bilan birgalikda baholaşga yönaltirilgan.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati taklif etilgan tuzilma va mezonlardan kasbiy yönaltirilgan raqamli topşiriqlar, elektron portfolio talablari hamda refleksiv baholaş vositalarini loyihalaşda foydalaniş mumkinligi bilan belgilanadi. Natijalar nazariy-metodik xususiyatga ega bölib, tizimning samaradorligi va baholaş mezonlarining işonçliligini aniqlaş uçun ularni ta'lim amaliyotida empirik tekşiriş talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Hatton N., Smith D. Reflection in teacher education: Towards definition and implementation // Teaching and Teacher Education. – 1995. – Vol. 11, No. 1. – P. 33–49. – DOI: https://doi.org/10.1016/0742-051X(94)00012-U.
2. Mishra P., Koehler M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge // Teachers College Record. – 2006. – Vol. 108, No. 6. – P. 1017–1054. – DOI: https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x.
3. Kori K., Pedaste M., Leijen Ä., Mäeots M. Supporting reflection in technology-enhanced learning // Educational Research Review. – 2014. – Vol. 11. – P. 45–55. – DOI: https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.11.003.
4. Nicol D. J., Macfarlane-Dick D. Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice // Studies in Higher Education. – 2006. – Vol. 31, No. 2. – P. 199–218. – DOI: https://doi.org/10.1080/03075070600572090.
5. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / Ed. Y. Punie. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. – EUR 28775 EN. – DOI: https://doi.org/10.2760/159770.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(1)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.